

1.2. Sposób realizacji zajęć

- zajęcia w formie tradycyjnej
- zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny) zaliczenie z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

1. Treści z zakresu nauk podstawowych realizowanych na studiach I stopnia, w tym:
 - anatomia i fizjologia (budowa i funkcjonowanie poszczególnych układów i narządów),
 - patologia (przyczyny, mechanizmy powstawania i rozwoju zaburzeń chorobowych, a także ich skutki),
 - farmakologia (znajomość poszczególnych grup leków, farmakodynamiki leków w organizmie, mechanizmach ich działania na organizm oraz skutkach tego działania, umiejętność przygotowania zapisu form recepturowych substancji leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego zleconych przez lekarza),
2. Treści z zakresu podstaw opieki pielęgniarskiej, realizowanych na studiach I stopnia, w tym:
 - podstaw pielęgniarstwa (identyfikacja pojęć z zakresu pielęgniarstwa, rozumienie funkcji zawodowych pielęgniarki, rozpoznawanie potrzeb zdrowotnych pacjentów, rozumienie procesu pielęgnowania, jako metody pracy pielęgniarki),
 - badań fizykalnych (umiejętność przeprowadzenie kompleksowego badania podmiotowego i przedmiotowego pacjenta, adekwatnie do jego wieku, jako element gromadzenia informacji o stanie zdrowia podopiecznego),
 - dietetyka (znajomość podstaw żywienia człowieka zdrowego i chorego, w tym znajomość zapotrzebowania organizmu na składniki odżywcze).
3. Treści nauk z zakresu opieki specjalistycznej, realizowane na studiach I stopnia, w tym choroby wewnętrzne i pielęgniarstwo internistyczne, chirurgia i pielęgniarstwo chirurgiczne, pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne, anestezjologia i pielęgniarstwo w zagrożeniu życia, pielęgniarstwo opieki długoterminowej, neurologia i pielęgniarstwo neurologiczne, geriatria i pielęgniarstwo geriatryczne, opieka paliatywna (znajomość etiopatogenezy, objawów klinicznych, przebiegu, zaburzeń żywienia związanych z chorobą, zasad diagnostyki, leczenia, rokowania, następstw i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach)

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C ₁	<p>Przygotowanie studenta do interpretowania i rozumienia wiedzy dotyczącej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • specyfiki niedożywienia i jego konsekwencji dla zdrowia podopiecznego, • zasad i metod leczenia żywieniowego, w tym wskazań do żywienia pozajelitowego i dojelitowego oraz zasad wyboru i wytworzenia drogi sztucznego dostępu do podawania preparatów żywieniowych, • rozpoznawania powikłań prowadzonego żywienia pozajelitowego i dojelitowego, • zadań pielęgniarki w opiece nad pacjentem leczonym żywieniowo.
C ₂	<p>Przygotowanie studenta, w zakresie umiejętności, do profesjonalnej realizacji zadań z zakresu diagnozowania stopnia odżywienia pacjenta, planowania, realizowania i oceniania podejmowanych działań na rzecz podopiecznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie do rozpoznawania i interpretowania objawów klinicznych niedożywienia oraz oceny stopnia odżywienia w kontekście ogólnej oceny stanu zdrowia pacjenta, jak również zagrożenia jego zdrowia i życia, • przygotowanie do gromadzenia potrzebnych informacji, dotyczących indywidualnej opieki nad pacjentem leczonym żywieniowo, przetwarzania ich i wnioskowania oraz aktywnego uczestnictwa w dyskusji, z adekwatnym argumentowaniem wyrażonych opinii i prezentowaniem ich na forum grupy, • przygotowanie merytoryczne i praktyczne do samodzielnego, adekwatnie do posiadanych kompetencji zawodowych, wykonywania zadań z zakresu realizacji żywienia dojelitowego i pozajelitowego u pacjenta, • przygotowanie merytoryczne i praktyczne do samodzielnego wykonywania zadań niezbędnych dla zapewnienia profesjonalnej opieki pielęgniarskiej nad pacjentem leczonym żywieniowo, jak również do pracy w zespole żywieniowym oraz w interdyscyplinarnym zespole terapeutycznym.
C ₃	Uwrażliwienie studenta na rozpoznawanie niedożywienia oraz potrzebę zapobiegania jego wystąpieniu w związku z chorobą.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
Student zna i rozumie		
EK_01	zasady współpracy z zespołem żywieniowym w planowaniu i realizacji metod, technik oraz rodzajów żywienia dojelitowego i pozajelitowego w ramach profilaktyki powikłań.	B.W45
Student potrafi		
EK_02	wykorzystywać standaryzowane narzędzia w przeprowadzaniu oceny stanu odżywienia pacjenta.	B.U49
EK_03	monitorować stan ogólny pacjenta w czasie leczenia żywieniowego.	B.U50
EK_04	prowadzić żywienie dojelitowe z wykorzystaniem różnych technik, w tym pompy perystaltycznej i żywienia pozajelitowego drogą żył	B.U51

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

	centralnych i obwodowych;	
Student jest gotów do		
EK_05	do formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu.	K.02
EK_06	do okazywania dbałości o prestiż związany z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i solidarność zawodową.	K.03
EK_07	ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.	K.05

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Niedożywienie – definicja, klasyfikacja, czynniki ryzyka oraz objawy kliniczne.
Etapy i konsekwencje niedożywienia. Zaburzenia odżywiania związane z chorobą.
Ocena stanu odżywienia – zasady i metody.
Leczenie żywieniowe – definicja, wskazania, planowanie.
Metody interwencji żywieniowej, w tym żywienie doustne (poradnictwo dietetyczne, doustne suplementy diety).
Wskazania do żywienia dojelitowego, rodzaje dostępu do przewodu pokarmowego.
Wskazania do żywienia pozajelitowego, rodzaje dostępu dożylnego.
Powikłania żywienia dojelitowego i pozajelitowego.
Zespół ponownego odżywienia – refeeding syndrom.
Organizacja leczenia żywieniowego w szpitalu i innych placówkach opiekuńczo-leczniczych. Zespoły żywieniowe.
Żywienie dojelitowe i pozajelitowe w warunkach domowych.

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne - ćwiczenia
Ocena stanu odżywienia, z wykorzystaniem standaryzowanych narzędzi.
Rodzaje przemysłowych diet dojelitowych. Dobór diety dojelitowej.
Zasady podawania żywienia dojelitowego oraz przyrządy ułatwiające podaż dojelitową preparatów.
Skład mieszanin do żywienia pozajelitowego i stosowane dodatki.
Rodzaje preparatów do żywienia pozajelitowego: worki wielokomorowe RTU, mieszaniny przygotowywane indywidualnie.
Zasady podawania żywienia pozajelitowego oraz przyrządy ułatwiające podaż pozajelitową preparatów.
Monitorowanie stanu ogólnego pacjenta w czasie leczenia żywieniowego i zapobieganie powikłaniom.
Dokumentacja i rozliczanie procedur żywieniowych.
Planowanie interwencji pielęgniarskich wobec pacjenta, w sytuacji wystąpienia powikłań leczenia żywieniowego

Wybrane elementy opieki pielęgniarskiej nad pacjentem leczonym żywieniowo
Sprawowanie oraz dokumentowanie zindywidualizowanej opieki pielęgniarskiej wobec pacjenta leczonego żywieniowo drogą pozajelitową, z wykorzystaniem dostępu centralnego lub/i obwodowego.
Sprawowanie oraz dokumentowanie zindywidualizowanej opieki pielęgniarskiej wobec pacjenta leczonego żywieniowo drogą dojelitową, z wykorzystaniem różnych technik.
Rozpoznawanie i minimalizowanie powikłań prowadzonego leczenia żywieniowego u pacjenta.

3.4 Metody dydaktyczne

Np.:

Wykład: wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, metody kształcenia na odległość

Ćwiczenia: analiza tekstów z dyskusją, metoda projektów (projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny), praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja), gry dydaktyczne, metody kształcenia na odległość

Laboratorium: wykonywanie doświadczeń, projektowanie doświadczeń

Metoda dydaktyczna	Forma zajęć
Wykład konwencjonalny z prezentacją multimedialną	W
Wykład konwersatoryjny	W
Dyskusja dydaktyczna	Ćw.
Ćwiczenia w grupach	Ćw.
Interpretacja tekstów źródłowych	W; Ćw.
Próba pracy	Ćw.
Studium przypadków	Ćw.
Zadanie praktyczne	Ćw.
Realizacja procedur	Ćw.

W- wykład, Ćw. – ćwiczenia audytoryjne, Ćw./MCSM – ćwiczenia laboratoryjne w Monoprofilowym Centrum Symulacji Medycznej

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
B.W45	KOLOKWIMUM ZALICZENIOWE – TEST PISEMNY	W
B.U49; B.U50; B.U51	KOLOKWIMUM ZALICZENIOWE – TEST PISEMNY	Ćw.
B.U50; B.U51, K.02	ZADANIE PRAKTYCZNE PRÓBA PRACY – STUDIUM PRZYPADKU W WARUNKACH	Ćw.

	<p style="text-align: center;">SYMULOWANYCH REALIZACJA PROCEDUR OBSERWACJA PRACY I POSTAWY STUDENTA</p>	
<p>B.U49; B.U50; B.U51, K.03, K.05</p>	<p style="text-align: center;">ZADANIE PRAKTYCZNE PRÓBA PRACY – STUDIUM PRZYPADKU W WARUNKACH RZECZYWISTYCH REALIZACJA PROCEDUR OBSERWACJA PRACY I POSTAWY STUDENTA</p>	<p>Ćw.</p>

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

■ **Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie zaliczeń, zgodnie z podanymi kryteriami, z poszczególnych form zajęć dydaktycznych, realizowanych w ramach przedmiotu, a w szczególności uzyskanie zaliczenia przypisanych efektów uczenia się.**

■ **Wykład - zaliczenie**

- Obecność na zajęciach 100% [wg. listy obecności]
- Uzyskanie zaliczenia z przypisanych efektów uczenia się w zakresie wiedzy:
- Forma pisemna – test wiedzy wielokrotnego wyboru
- Liczba pytań na każdy efekt uczenia się – 10
- Czas przewidziany na udzielenie odpowiedzi 10 min (1 min. na każde pytanie)
- Punktacja- za każde pytanie student może uzyskać następującą ilość punktów:
 - udzielenie poprawnej, kompletnej odpowiedzi (uwzględniając przyjętą ilość poprawnych odpowiedzi w danym pytaniu - wielokrotność), bez zaznaczenia odpowiedzi niepoprawnej – 2 pkt.
 - udzielenie poprawnej, ale niekompletnej odpowiedzi (uwzględniając przyjętą ilość poprawnych odpowiedzi w danym pytaniu - wielokrotność), bez zaznaczenia odpowiedzi niepoprawnej – 1 pkt.
 - udzielenie odpowiedzi mieszanej tj. częściowo poprawnej, jak i częściowo niepoprawnej (uwzględniając przyjętą ilość poprawnych odpowiedzi w danym pytaniu - wielokrotność) – 0 pkt.
 - udzielenie odpowiedzi niepoprawnych (uwzględniając przyjętą ilość poprawnych odpowiedzi w danym pytaniu - wielokrotność) – 0 pkt.
- Kryterium uzyskania zaliczenia z poszczególnych efektów uczenia się:
 - uzyskanie min. 12 pkt. tj.60% pozytywnych odpowiedzi na poszczególne pytania weryfikujące znajomość danego efektu kształcenia
- Kryterium uzyskania oceny z całości weryfikowanych efektów uczenia się, pod warunkiem uzyskania przez studenta zaliczenia poszczególnych efektów uczenia się:
 - maksymalna ilość pkt. – 20 ; - minimalna ilość pkt. - 12
 - Zakres ocen:
 - _5,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 93-100%
 - _4,5 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 85-92%
 - _4,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 77-84%
 - _3,5 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 69-76%
 - _3,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 60%-68%
 - _2,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 0%-59%

■ **Ćwiczenia – zaliczenie z oceną - średnia ważona: ocena z zaliczenia efektów uczenia**

się (80%), ocena z bieżącego przygotowania się do zajęć (10%), ocena z aktywności studenta (10%)

- Obecność na ćwiczeniach 100% [wg. listy obecności],
- Ocena ciągła:
 - bieżące przygotowanie do zajęć, w tym wiedza i umiejętności obejmujące tzw. „wymagania wstępne do przedmiotu”,
 - aktywność studenta w trakcie zajęć: udział w dyskusji, udział w planowaniu opieki pielęgniarskiej oraz wnioskowaniu na podstawie opisu przypadku - próba pracy
 - kryteria oceny ciągłej:
 - za merytorycznie poprawną i konstruktywną aktywność na zajęciach lub/i wykazanie się przygotowaniem do bieżących zajęć student, na każdych zajęciach ćwiczeniowych będzie gromadził tzw. aktywności w postaci „+” . Każdy „+” = 1 pkt. Zebrane punkty zostaną sklasyfikowane i przeliczone na oceny, w następujący sposób:

Bieżące przygotowanie do zajęć	Aktywność w trakcie zajęć
_0 pkt. – 2,0,	_0 pkt. – 2,0,
_1 pkt. – 3,0,	_1 pkt. – 3,0,
_2 pkt. – 3,5,	_2 pkt. – 3,5,
_3 pkt. – 4,0,	_3 pkt. – 4,0,
_4 pkt. – 4,5,	_4 pkt. – 4,5,
_≥5 pkt. – 5,0	_≥5 pkt. – 5,0

- Uzyskanie zaliczenia z przypisanych efektów uczenia się w zakresie umiejętności:
 - Forma pisemna – test wiedzy wielokrotnego wyboru
 - Liczba pytań na każdy efekt uczenia się – 10
 - Czas przewidziany na udzielenie odpowiedzi 30 min (1 min. na każde pytanie)
 - Punktacja- za każde pytanie student może uzyskać następującą ilość punktów:
 - udzielenie poprawnej, kompletnej odpowiedzi (uwzględniając przyjętą ilość poprawnych odpowiedzi w danym pytaniu - wielokrotność), bez zaznaczenia odpowiedzi niepoprawnej – 2 pkt.
 - udzielenie poprawnej, ale niekompletnej odpowiedzi (uwzględniając przyjętą ilość poprawnych odpowiedzi w danym pytaniu - wielokrotność), bez zaznaczenia odpowiedzi niepoprawnej – 1 pkt.
 - udzielenie odpowiedzi mieszanej tj. częściowo poprawnej, jak i częściowo niepoprawnej (uwzględniając przyjętą ilość poprawnych odpowiedzi w danym pytaniu - wielokrotność) – 0 pkt.
 - udzielenie odpowiedzi niepoprawnych (uwzględniając przyjętą ilość poprawnych odpowiedzi w danym pytaniu - wielokrotność) – 0 pkt.
 - Kryterium uzyskania zaliczenia z poszczególnych efektów uczenia się:
 - uzyskanie min. 12 pkt. tj. 60% pozytywnych odpowiedzi na poszczególne pytania weryfikujące znajomość danego efektu kształcenia
 - Kryterium uzyskania oceny z całości weryfikowanych efektów uczenia się, pod warunkiem uzyskania przez studenta zaliczenia poszczególnych efektów uczenia się:
 - maksymalna ilość pkt. – 60 ; - minimalna ilość pkt. - 36
 - Zakres ocen:
 - _5,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 93-100%
 - _4,5 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 85-92%
 - _4,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 77-84%

_3,5 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 69-76%
 _3,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 60%-68%
 _2,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 0%-59%

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
GODZINY KONTAKTOWE	35
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów:	
zajęcia teoretyczne (wykłady, ćwiczenia, ćwiczenia/ csm)	25
zajęcia praktyczne/ zajęcia praktyczne/ CSM	-
praktyka zawodowa	-
ćwiczenia kliniczne	-
Godziny kontaktowe poza harmonogramem studiów (udział w konsultacjach, zaliczeniach, egzaminie)	
udział w konsultacjach	8
udział w zaliczeniach, egzaminie	2
GODZINY NIEKONTAKTOWE	15
wynikające z harmonogramu studiów - samokształcenie	-
godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, napisanie referatu, przygotowanie do zaliczeń, egzaminu)	15
SUMA GODZIN	50
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	2

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	-----
zasady i formy odbywania praktyk	-----

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

- SOBOTKA L. (RED.): PODSTAWY ŻYWIENIA KLINICZNEGO. EDYCJA CZWARTA. WYD. 2. POL., TŁ. Z WYD. 4. ORYG. - KRAKÓW : KRAKOWSKIE WYDAWNICTWO SCIENTIFICA, COP. 2013.
- SZCZYGIEŁ B. (RED.): NIEDOŻYWIENIE ZWIĄZANE Z CHOROBAŁ : WYSTĘPOWANIE, ROZPOZNANIE. 1 - WARSZAWA : WYDAWNICTWO LEKARSKIE PZWL, COP. 2011.
- SZCZYGIEŁ B. (RED.): NIEDOŻYWIENIE ZWIĄZANE Z CHOROBAŁ : ZAPOBIEGANIE, LECZENIE. 2 WARSZAWA: WYDAWNICTWO LEKARSKIE PZWL, COP. 2012.
- Noszczyk W. (red.): Chirurgia . Tom 1 i 2. PZWL, Warszawa 2018.
- Kłęk S. (red.): Leczenie żywieniowe w onkologii. PZWL, Warszawa 2020 r.

Literatura uzupełniająca:

- Noszczyk W. Chirurgia: Repetytorium/ aktualizacja wydania Andrzej Wysocki. - wyd. 2 uaktual. –Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2019.
- Polskie Towarzystwo Żywienia Pozajelitowego, Dojelitowego i Metabolizmu (POLSPEN). Standardy żywienia pozajelitowego i żywienia dojelitowego - ANEKS. Krakowskie Wydawnictwo Scientifica, 2019.
- Walewska L., Ścisło L.(red.): Procedury pielęgniarские w chirurgii. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2012.
- Rogulska A. Postępowanie dietetyczne w niedożywieniu. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2011.
- Książek J. Standardy leczenia żywieniowego w pediatrii. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013.
- Ciborowska H., Rudnicka A. Żywnienie zdrowego i chorego człowieka / wydanie 4, rozszerzone i uaktualnione - 5 dodruk. – Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2018.
- Kapła A.: Praktyczny przewodnik po ONS. Krakowskie Wydawnictwo Scientifica, 2015.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej